

SZÉKESFEHÉRVÁR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nádor-utca 7.
Telefon-szám: 119.
Hirdetések és előfizetési pénzek a kiadóhivatalba küldendők.

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FÉNYES LÁSZLÓ.

Előfizetési árak:
Egy évre 16 Kor. — Fél évre 8 K. — Negyedévre 4 K.
Egyes szám ára 10 fillér.
A lap megjelenik: Hétfőn, szerdán és szombaton, este 6 órákor.

Tanítók Martonvásáron.

A tanítónak, hogy ne csak az iskolában szerzett oklevele tanúsága szerint, hanem valóban is oktató, nevelő legyen, lépést kell haladnia a korrall, tanulnia, kísérleteznie kell állandóan. Évenként más és más gyermek tömeg kerül elője, más gyermek — más tehetség, más család — más erkölcsök. Az idő folyása napokonként újabb eszméket vet felszínre, ma ez, holnap egy más dologgal lepi meg a világot. A társadalmi rend, az emberek erkölce, állandóan változik s ehhez az iskolának — ha czélt akar érni alkalmazkodnia kell. Az iskola a tanító. Hogy tehát a tanító feladatának megfeleljen vagyis korszerűen oktasson, neveljen a leghosszorgalmasabb tanulónak, saját magának kell lennie.

Bátran elmondhatjuk, hogy Székesfehérvárnak, Fejérvármegyének tanítószága hivatalosa magaslátán áll. Tokintünknek csak fülöleg végig arra a 28 évre, mely óta a tanítótulajtonk működik. Évi nagy gyűlésein, járásköri tanácsmányain, oly komolyan foglalkozik önképzésével, melylyel hatóságait, a szülőket teljes megelégedéssel töltheti el, hogy az új nevelőköz nevelése, oktatása azon uton haladjon, melyen kell, hogy előre menjen, ha az iskola ezéjra hasznos polgárokat, jó honfiakat, lelkes honleányokat nevelni a hazának.

A Fejérvármegyei Tanító testület az 1901 — 1902. társulati év közgyűlését f. hó 21 és 22-én tartotta Martonvásáron. Székesfehérvárnak kivételével a megye községi és állami tanítóinak is nagy része részt vett ez ülésen. Gróf Festetics Bennó kir. tanfelügyelő, Rutsek Imre kir. segédtanfelügyelő, Ujvári Béla kir. tanácsos, jelenléte, a Néptanítók Lapja szerkesztője, Martonvásár előjáróságának, katolikus hitköz-

ségének, a községi iskolaszékének képvisellete, a község intelligens elemeinek részvétele örömmel töltötte el a tanítótestületet.

A szablonos jelentések beszámoltak a lefolyt társulati évről s ezek közül a bíráló bizottság jelentése kisebb-nagyobb érdekességgel, mely szerint a kitűzött pályatettek mindegyikére négy-négy munka érkezett be. Martzi Ferencz kir. javító intézeti családító az erkölcsi jellem fejlesztéséről írt értekezését 2 drb 20 koronás arannyal, Mészáros Gyula helybeli osztálytanító ugyancsak ily díjat nyert a testek halmazállapotát tárgyaló mintaleczkéjével. Teleki Sándor szintén helybeli osztálytanító ez utóbbi tétel kidolgozásával 1 drb 20 koronás arany pályadíjat vitt el. Mészáros Gyula ezenkívül díszdírett érdemelt a másik tételre beadott munkájával is.

A két napi közgyűlésen három értekezés olvastatott fel, mely mindannyi a Tanítók Országos bizottsága által béli megvitatás végett a Tanítótestületnek kiadva. *Velinszky Ferencz* helybeli osztálytanító „Az ifjúság erkölcsi életének megóvása” cziműen értekezett. 12 pontban állapítja meg a törvény illetve hatóság, az iskola és a szülők kötelezségeit, melyek az erkölcsi nevelés alapfeltételei lennének.

A szakzszerű tanítóképzés és képesítésről Mészáros Gyula beszélt fel. Szerinte a tanítóképzésben csak a nevelés és tanítástudományokkal s a vele szorosban egybefüggésben lévő tárgyakkal volna szabad a tanítójelöltek foglalkoztatni. A próba tanításra több idő volna fordítandó s a tanítóképzésben csak a középső-kölső VI. osztályának elvégzése után léphetnének a tanulók.

Tóth Ferencz igen ügyesen állította össze, mely fizetés illetné meg a tanítókat városokban és községekben. Harom osztályba sorozza a

községeket. Az elsőkben 1900, a másodikban 1400, a harmadikban 1200 kor, alapfizetés és ennek megfelelé 4, illetve 3 szólab lakás vagy a fizetés 30, illetve 25 százaléka mint lakbér lenne a tanító fizetése. A tervmelyben jövedelmeket teljesen előirándóknak tartja.

Mindharom értekezést a legelőnkébb figyelemmel hallgatta végig a tanítószág s megjegyzésekkel módosították, változtatták a szépen kidolgozott tetteket. Általánosságban elfogadva, felküldetnek a Tanítók Országos Bizottsághoz.

Az országos bizottságha Göbel János György tiszteletbeli elnökkel, Szirbek József elnökkel, Kocsi Mayer Gyula és Pusztai József járásköri elnökkel képviselteti magát a tanítótestület.

A jövő évi nagy gyűlés Székesfehérvárról május hóban fog megtartatni.

Elhatározta végül a közgyűlés, hogy egy havonként kiadott tanítótestületi értesítőhöz fog kiadni, melynek költségét fedezésé czéljából a tagdíjakat 1 koronával felemeli. A tanügyi közlöny szerkesztésével Magó Károly székesfehérvári tanítót bízza meg.

Ugyanitt kell megemlitenünk, hogy Martonvásár közönségének, azok vezetőinek a szives fogadtatásért Szirbek József elnök köszönetet mondott, Göbel János György igazgatót pedig, ki betegségevel entette ki, távollétét, távirattal üdvözölte a tanítótestület.

A közgyűlés első napjának estjén a takarékpénztár lélecsen díszített nagy termében hangverseny volt, melynek minden egyes száma szórakoztatra a nagyszámú hallgatóságot.

Herkner Róza A *kevlári buscint* szavalta el Pál Gyulánál zongora kíséretével. A zajos puszta melő elismerése volt a sikerrel előadott melodramának.

TÁRCZA.

Lázban.

A pétervár-moszkvai postavonatot egyik dohányszakaszában utazott Klimov fiatal hadnagy. Vele szembenült egy berevált, matrózképi dítesebb úr, alkalmasint valami jomródó finn vagy svéd, a ki egész uton pipált és folytonosan csak egy dologról beszélt:

— Áá! On tiszt! Nekem is van egy bityám a ki tiszt, csakhogy ő tengerész... Tengerész és Kronstadban van állomáson. Mit keres ön Moszkvában?

— Ott vagyok állomáson.

— Áá!... Nős?

— Nem, a névimmel s a nővéremmel lakom.

— Az én bityám is tiszt, de tengerész és nős; van felesége és három kis gyermekke. Áá!

A kereskedő, valahányszor felkiáltott, elbámult, bambán elmosolyodott s időnként belefutó szortyogó pipájába. Klimov, ki rosszul érezte magát, s terhőre volt felelgetni a finn kérdéseire, egész lelkéből gyűllötte őt és folyton arról ábrándozott, hogy milyen jó volna kikapni a kezéből a pipát s az ülés alá dobni, őt magát pedig misik kocsiba kergetni.

Gyorsan és zörögve felült repült az idő, s azért ugy látszott, mintha a vonat, minden perczben állomáshoz ért volna s minduntalan felhangzott egy érezes hang:

— Rendben van a posta?

— Rendben!

Ugy tetszett neki, hogy a fűtő nagyon is gyakran bejött, hogy megröge a hűmérőn s folyton olyan zajt hallott, mintha vonat jönne szembe, vagy hídron memének keresztül.

Szpirovan kiszült vizet inni. Láttá, a mint az asztalából ütök az emberek és sietve tetek.

De hogy is tudnak enni! — gondolá s iparkodott nem szivni be az ételek szagát s nem nézni a rágo szájakra; mert mind a kettő undorral töltötte el.

Egy szép nő hangosan beszélgetett valami piros ruhás katonával s mikor elmosolyodott, kimutatta pompás fehér fogait; de ez a mosoly, ezek a fogak s maga a szép nő is, ép oly ellenkezőst kellettek bűnne, mint akár a sódár, vagy a párolgó sült. Nem tudta feljönni, hogy a piros ruhás katonája hogy ülhet, mellette és hogy nézhét egészöses, mosolygó arcát.

Mikor jött és visszazért a kocsiba, a finn ott ült és pipázott. A pipája ugy szortyogott, mint esős időben a lyukas sárcsipa.

— Áá! kiáltott fel. Milyen állomás ez?

— Nem tudom, felelé Klimov, ledöve és becsukva a száját, hogy ne szivja be a fűtő dohányszagot.

— Mikor érünk Tverbe?

— Nem tudom. Beesésim meg, én... én nem tudok felenni. Beteg vagyok, meg hűltem.

A finn az ablakpárkányon kiverte a pipáját s elkezdett beszélni, a tengerész-bátyjáról. Klimov rá sem ügyelt többé.

— Rendben van a posta? — hangzott tompán a távolból.

— Rendben! — felelt egy mély hang közvetlen az ablak alatt.

Ez már a második vagy harmadik állomás volt, Szpirov óta.

Sohas számanyra repült az idő, s a csevegéseknek, fűtőléseknék és megállásoknak se vége, se hossza nem volt. Klimov kétségbeesésében beletemette arcát az ülés sarkába, s mikor legközelebb felemelte a fejét, már világos volt a kocsiban. Az utasok felvetétek bundáikat s mozogni kezdtek. A vonat megállt. Gépiesen átvette a podgryzását és kocsit fogadott. A kocsi elmozdított rubl-t kért tőle s ő nem akartott, hanem négy, száz nélkül beült a kocsiba.

A szának közt való különbséget még fel fogta, de a pénznek már semmi értéke sem volt előtte.

Ottthon Klimovot néje és izénylenző ékes nővére, Katya fogadták. Katya kezében, mikor egészséges volt, kis fizet és irón szokott lenni s Klimov még emlékezett, hogy nővére a tanítóit vizsgálra készült. Nem is felelvé a kérdésekre és tudakozódásokra, lázban érve ezáltalán bejárt minden szobát és az ágyhoz érve, ledött a párnákra.

Mikor felébredt, levetkőzve ágyában találta magát, ott látta az avarlaton a friss vizet és mellette Pávolt, de ottól se jobban, se könnyebben nem érezte magát. Kezét és lábait, mint azelőtt, reszkettek, nyelve odapattant a szajpadlásához s folyton hallotta a finn pipája szortyogását... Az ágy mellett, széles hátával Pávolt elutarkva, ott állt az izémes, fekete-szakállú orvos.

— Semmi, semmi fiatal ember! — morgogta fogai közt. Pompásan, kitanítva van... Ugy ám!...

Pusztal Margitka, martonvásári tanítóné, *Az éjjeli sene* magánjelenettel kellett derülni hitait.

Waldman Margitka a Traviátá-t s több magyar népdalt játszott el zongorán, mi szintén csak a hangverseny szép sikerét emelte.

Csákyné Szibó Margit Rubinsteinolt *A könyv* és *Azra* dalmút, Laszkító *Hervadt bokréta* dalokat énekelte. A feltűnő szép asszony iskolázott hangja, új vehemens tapsra ragadta a közönséget, hogy még mindent magyar népdalokkal is megkeltetie toldania.

Vágli *On azok a klubok*, Makai Emilnek eme humoros I felvonásos bohózatá került színre. Sajó Margit a feleség szerepét játszva, kiváló megvédő nőiának bizonyult, Szőke Aranka rövidke szerepében jó komikai tehetséget mutatva be. Lux Károly tordasi tanító bonviván férj szerepében hathatósan járult a sikerhez, míg Dubos János fővárosi tanító, ki a bohózatban előforduló postrestant levél jellegéről az utolsó bolyón néven szerepelt, sok vidéki komikust főzö le egészséges komikumával.

A hangverseny után a nagy vendégül termetlen sikerült táncmulatság folyt le, melyen a környék intelligenciája is szép számban vett képvisele. A négyeseket mintegy 40 pár táncozta. D.

HIREK.

Say Viktor altábornagy halála.

Egy katonát fogtak temetni. És ragyogó komorságában a fényes katonai parádénak, úgy tetszik nekem, hogy az élet egy egyszerűes stílus, művészi alkotásának lesz szimmetrikus zárköve az a temetés.

Mivelhoggy statuák vagyunk mindannyian az életben, melynek lefolyásában többé-kevésbé jól vagy rosszul jegezzük ki egyéniségünk. Küzdelmeiben az életnek a legszebb konturok is hej? be gyakran idomulnak át bántó, szögletes vonásokká s így történik, hogy az akáczivirág, városregi kertek, a hova mindannyian előérkezünk, voltaképpen nem mások, mint traktárai a nagy mesternak az életnek, a hová elhibázott, összetört figuráit helyezi el.

Nagy ritkán akad csak hibátlan statua, a melynek minden vonása illik egymással. Sem genialisabb, sem rusztikusabb az egyik, mint a másik, a milyennek a szobornak lenni kell.

Az orvos Klimovt fiatal embernek hívta, „ugy ám” helyett „ugy em”-et, s „igen” helyett „egen”-t mondott.

— Egen, egen, egen! Ugy em fiatal ember... Nem kell aggódni!

Az orvos gyors, feszületen beszédo, középszó ábrázata és bizalmas „fatai ember” megszólítása felizgatták Klimovt.

— Miért hív ön engem fiatal embernek? — suttogta. Micsoda bizalmaskodás ez? Az őrdögbe is!

— Ó maga is megijed a hangjától, mely annyira száraz, gyenge és reszkető volt, hogy alig lehetett rászerni.

— Jól van, jól — mormogta az orvos, a nélkül, hogy zavarba jött volna... Azért még nem kell haragudni... Ugy em... egen... Otthon ép oly gyorsan mult az idő, mint a vonaton. A házioszobában a napvilág minduntalan váltakozott, az éj szédőséggel. Az orvos, mintha el sem mozdult volna az ágytól, s minden percében felhangzott kellemetlen „egen, egen”-je. A szobában folyton volt egy egész csomó ember. Ott volt Pável, a finn, Jerosovics kapitány, Makszimenko őrmester, a pirosruhas katoná, a felérőzö hölgy és az orvos.

Egész éjjel, zajtalanul két árnnyék szuliant ide s tova a szobában. A nénye és a nővére. Az utóbbi árnnyéka tédre ereszkedett és imádkozott. Mikor ő meghajolt, a falon az árnnyéka között. Egész idő alatt pelesenyszag s a finn dohánnyüstje bántotta az orrát, de egyszerre erős tömjénízrop kezdett érezni. Osszerzezent az undortól s felkiáltott:

— Tömjén! Vigyéztek ki a tömjént!

A nagy mester ilyen alkotásának befejezését látom Say Viktor altábornagy halálában s a ki az élet művészetének nagy hő-dolója vagyok, fájó érzéssel veszem tudomásul, hogy ez az arithmetikailag harmonikus vonású statua letűnik az élet látóhatáráról. Van benne valami örödiogen demokratikus, a ki olyan szépen, nyugodtan s határozott, szabályos vonalakban élte az életet, az is odakerült, a hova összetört reményű, vagy elhibázott utón haladt alakjai a mesternak.

Ez a 73 éves öreg ur, a mint skatulyá-óli kihuzott fekete szalonkabátjában, egyenesen mint a cédrus, napi rendes stétjában elhaladt mellettem, ilyen nyugodt, komoly szertartássalag haladt át hetvenhárom esztendőn át, a minthogy katoná volt egész izében. Nem azért volt katoná: mert egyenruhában járt hosszú évtizedeken át, de azért történt ez így, mert a lelkeben volt katoná, a szó nemes, igaz értelmében.

És a kik szeretjük a művészi szépet az életben, olyan természetesen találuk, hogy az öreg katoná reggel megérezze, hogy nincs minden rendben: kiadta az utolsó paranoszt a nagy útközét előtt. Leült az íróasztalához, megírta a végrendeletét, hogyan temessék el, kiknek küldjenek gyászjelentést, mi legyen a sírkövére írva. Kötelesség az: megtenni az előkészületeket.

A mikor meg volt, tovább olvasta az újságját s fokete kávézott. Így érte a halál és Say Viktor nyug. es. és kir. altábornagy, a Lipót-és Vaskorona rend lovagja s más érdem tulajdonosa kilépett az élok sorából.

Tisztelegj, — ezt fogják vezényelni az elhalt altábornagy koporsója leeresztésekor s azután a tábori kirttel lefujnak. Ennek a csendesnek kemény, hirtelen elhaló hangjában egy hosszú élet minden reminiscenciája belésvad.

(Élete.)

Say Viktor altábornagy 1829-ben született Székesfehérváron. Itt temetik most el. Atyja Say József gyógyszerész volt, anyja Peceel Karolin, egy ritka műveltségű urnő, ki a Dietrich családnál nevelkedett fel. A régi patricius családnak négy gyermeke volt. Rudolf, a ki szintén gyógyszerész volt s a ki Székesfehérvár társadalmának lett oly köztisztelt tagja, azután Viktor, a most elhalt által bornagy, Thekla és végül Mór, a ki budapesti tankertelő főigazgató és kir. tanácsos volt. A még 1700-ban Székesfehérvárra jött patricius csalá-

lád minden tagja kiváló pozíziót foglalt el.

Say Viktor 13 éves korában az olmitzi katonai iskolába került. 1848-ban lett hadnagy a 19-ik gyalogezredben, a mely ekkor Osztrországra küldetett le. 1854-ben a holsteini pacifikációban vett részt s 1859-ben az osztrák-francia háborút küzdötte végig s részt vett a solferinói csatában is. 1862-ben mint százados kvietált. Részben magyar érzelme miatt voltak kellemetlenései, részben pedig mert egy ízben Benedek tábornok egy vizsgálat alkalmával élve töltenyi talált az egyik közlegény-nél s ezért a tisztikar előtt leszádta az akkor már jolesült kitűnt százados. Say hazament s beadta lemondását. A tisztikar az ezzel szemben élén, írásban kérte maradására, de Say hajthatatlan maradt. Tiszttartási írását, most halála után, a hagyományát rendező dr. Vértessy József megtalálta az altábornagy íróasztala fiókjában, csak annyi volt reá jegyezve: „Buszesztató.”

Hazajött szülővárosába s a városi takarékpénztárnak lett vezértitkára. A kik ismerték e működésében, azt mondják kitűnő pénzügyi kapacitás volt. 1868-ban a honvédség szervezésekor felszólították, hogy lépjen a honvédség kötelékbe. Ez meg is történt s ő mint zászlóalj paranosk Szigetvárra került, onnan Budapestre ment, mint feldandár paranosk s alezredes, majd ezredes lépett elő. Lekérült ismét Szegedre, mint ezred dandárnok, onnan Nagy-Szebenbe, majd Kolozsvárra dandárnoknak s itt lett tábornok is. Azután Kassára ment kerületi paranosknak s miután nem volt üresedés, azt kérték tőle, hogy lépjen át a közös hadseregbe, hogy altábornagygyá léptessék elő.

Inkább tábornok, de honvéd maradok, adta válaszul s még egy évig vett előléptetésére. 1893-ben kéreése Székesfehérvárra helyezték s itt halt az V. kerület élén 1896-ig, a míg nyugalmaztatását kérte. Orfésleget előbb a vaskoronára, majd a Lipót rend lovagkeresztjét kapta.

1894-ben a Wekerle miniszterium alatt, midőn Fejérváry vissza akart vonulni, Wekerle táviratilag kérte magához s felszólította, hogy a honvédelmi tárczát vegye át. Say Viktor azt felelte re:

— Beszélni tudnék a parlamentbe, de veszekedni, azt nem akarok. Mint katoná, békében nem szerettem a háborút.

A beszélgetés csak kettőjük közt folyt le, senkinek sem szolt róla s másnap az újságok már hozták a kombinációt, sőt azt is, hogy

Az öreg asszony, a mint ezt kimondta, ráhajolt a kótésére. Ajjai remegtek, elördult és egyszerre sírva fakadt. Kötésgebeésében megfélekedve az orvos titlárától, felkiáltott:

— Oh Katya, Katya! Nincs többé a mi angyalunk! Nincs többé!

Ezzel újra ráhajolt a kótésére, miközben leezett a fókótéje. Klimov rápillantott és fejőre és semmit sem értve az egészről, aggódni kezdett Katyaért.

— De hát hol van! Némén!

Az öreg, ki már meg is feledkezett volt Klimovról s csak a maga fájdalmát érezte, így szolt:

— Megkapta tőled a hágymát, és... és meghalt. Tegnapelőt a is temetttik.

Klimov teljesen felgotta ezt a váratlan és borzasztó hírt, de bármily irtózatost is az, nem bírta legyőzni azt az életkedvet, mely a láhadózt betegét eltöltötte. Sír, sírt, majd mosolygott s csakhamar próbálni kezdett azért, hogy nem adnak neki enni.

Csak egy hét múlva, mikor hálókabátban, Pávlele támaszkodva odament az ablakhoz és kinézett a borongós tarasszi égre, s halotta az csakna sinek kellemetlen zörgését, akkor elszorult a szíve a fájdalomtól, sírva fakadt s homlokát odaszorította az ablakhoz.

— Milyen boldogtalan vagyok én! suttogta. — Istenem, milyen boldogtalan vagyok!

S az ujjongó öröm helyét lassankint halálos unalom és pólótalanul vesztőség keserő hazlése foglalta el.

Felületet nem kapott. Csak hallotta, hogy valahol halkán énekelnek a papok s valaki siet le a lépcsőre.

Mikor Klimov magához tért, egy lélek sem volt a szobában.

Mikor az orvos belépett, a hadnagy elgondolta, hogy milyen pompás dolok az orvosi tudomány, mily kedves és rokonszenves az orvos és általában mily érdekesek és jók az emberek.

— Egen, egen, egen... mondá az orvos. Pompásan állunk... Most már egészségesek vagyunk... Ugy em!

A hadnagy csak hallgatta és ujjongva mosolygott. Eszébe jutott a finn, a felérőzö hölgy, a sódár... és szeretett volna enni, dohánnyozni.

— Orvos ur — mondá — adasson nekem egy darab pirított sóskenyeret és szardíntát.

Az orvos szabadkozott és Pavel nem ügyelve a parancsra, kiment kenyérről. De ezt Klimov nem fogadta el és elkezdett sírni, mint egy durcás gyerek.

— No kis baba! — mondá az orvos mosolygva. Mama! Uhu-hu-hu...!

Klimov is elmosolyodott s mikor az orvos kiment, nyelen eladudt. Mikor felébredt, megint olyan életvidor, olyan boldog volt. Ágya mellett ott állt nénye.

— Áá, némén! — kiáltott fel ujjongva. Mi bajom volt?

— Hágymáz.

— No lám. De most jól, nagyon jól érzem magam! Hol van Katya?

— Nincs itthon. Alkalmasint valahol vizsgálaton van.

miért maradt el a dolog. Say megoszlatta a fejét s mosolyogva mondta:

— Ezek az újságírók csakugyan ördögös emberek.

(Halála.)

Nyugdíjaztatása óta Say Viktor ezívilben járt s a város közönsége jól ismerte a dalias öreg urat, a ki mindig kimért, szertartásos volt, de egyforma előzékeny s különösen humanus érzésű. Jótékonyágáról pedig csak azok tudták, a kik havonta megjelentek nála, onként adott segélyt pontosan felvenni. Minden kulturális és jótékony mozgalomban részt vett s a *Városismerő-kör* épületére kitűzött gyászlobogó, valóban a város társadalmának gyászt fejezi ki.

Az elhunyt altábornagy agglagely ember volt a „Magyar Király” érdemből volt rendes dőli és esti asztaltársasága, a melynek tagjai *Daróczy István* törvényszéki elnök, *Panos* tábornok, *Siposs* Gyula vezérkari százados, *Visszák Sándor* törvényszéki bíró, *Bordenius* vezérkari főhadnagy és *Prokopiás* Győző. Néhány nap óta gyöngölködnek érezték magát s dr. *Palánszky* Miklós hívatta magához. *Palánszky* azonnal észrevette, hogy a *szervi szvábaj* aggasztan előtérbe lépett s valami orvosgot írt.

— Be tudja-e venni kegyelmes uram? — kérdezte az altábornagytól. — Doktor ur most Ön parancsol és én engedelmeskedem, volt a válasz.

Pénteken reggel rosszbáll érezte magát. Leült az írósztálához s egész délelőtt írt. A végrendeletét írta, vagyontól rokónak közt egyenlően osztván el. Há szolgálatán 500 koronát hagyott.

Délután kissé pihent, mikor hírtelen rosszul lett s összeesett és meghalt.

Mire *Palánszky* drt elhívhatták, csak a halált konstatálhatta. Az altábornagyt a *Széchenyi* utca 15 számú gyászházban tették ravatalra s a család a következő gyászjelentést adta ki:

Öz. Száky Dénesnek szül. Say Thekla, öz. Say Rudolfné szül. Makfalvay Ilona, Say Thekla férj. lovag Kurflog Otomárné, Say Viktor es. és kir. hadnagy, Say Móricz egyetemi hallgató, úgy maguk, mint az összes rokonság nevében fájdalomtól szíves tudatják a férfit szeretett fiórok, nagybátya és szorított szívű jó sógor

Say Viktor

nyug. es. és kir. altábornagy, a magas Lipót es vaskorona-rend lovagja, az érdem, a hadi, a pápai emlék-érem és a szolgálati jelvény tulajdonosa, volt m. kir. honvédkörrelti parancsnok stb. stb.

Folyó évi május hó 23-án d. u. 3 órakor, életének 73-ik évében, szívészélhüvelben történt elhalálozása.

A meghalóduqlt drága hamvai folyó évi május hó 25-ik napján délután 5 órakor fognak a gyászháznál *Széchenyi* utca 15-ik sz. alatt a róm. kath. egyház szertartása szerint beonteltetni és a Szent-Háromságóról ezimzett sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

A lelki üdvéért tartandó egésztest szent mise-áldozat f. hó 26-án hétfőn d. e. 10 órakor fog a székesegyházban az Urnak bemutatattani.

Székesfehérvár, 1902. május hó 23-án. Béke hamvatra!

Öz. Say Rudolfnéhoz már a mai nap folyamán számtalan részvételtávirat érkezett, így gr. *Zichy* Jenőé is:

Fogadják legmelegebb részvételmét. Önökkel együtt érnek és siratom jó Viktor bácsit.

A ravatal körül a gyászlátogatások egymást érik. A temetés holnap délután 5 órakor lesz teljes katonai pompával. Két század honvéd és két század közös gyalogság kombinált zászlóaljban vonul ki *Józsa* honvédfőnagy vezése alatt e egy század uhlanus lovasággal. A menetet *Panos* tábornok fogja vezényelni.

— **Háladó mise.** Tisztelettel óram a jót. ngyógyt tagjai, hogy a máj. 27. 9 órakor a székesegyházban tartandó szent misére, — nem,

— mint a meghívón jelezve volt: öz. *Fel-mayer* Károlyné urhölgyenél, — de *Rée* Istvánné urhölgy *Nádor*-utca 2. sz. s. lakásán fél 9 órakor gyülekezni sziveskedjenek.

— **Szűgyény-Marich Julia**, vednök.

— **A virág ünnepély.** A Jótékony Nőegylet holnapi virág ünnepélye, a melyre a vidékről is számosan fognak érkezni, úgy mint előire határozva volt; *délután 5 órakor kezdődik a Polgári Lövéde* kertjében. A *honvéd zenekar hangversenye* pedig 6 órakor veszi kezdetét. A gyermektombola a bizonytalan időjárásra való tekintettel nem a szabadban, hanem és okvetlenül a lövéde nagy termében fog megtartani. Az ünnepélyt rendező bizottság még ma délután 3 órakor *Szűgyény Marich Julia* elnöklölete által ülést tartott s megette az utolsó készületeket, hogy az ünnepély sikere semmiképp sem szenvedjen esorbát. *Gebhardt* Bódog tükpár a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

A kegyes jötevőket, kik a jótékony nőegylet által a helybeli lövédeben 1902. május 25-én tartandó virágünnepélyre kegyesek voltak étel-neműeket felajánlani, tisztelettel felkéri a rendezőbizottság, miszerint adományaik a vigalom napján délután 2-3 óra között a lövéde helyiségébe küldeni sziveskedjenek.

— **A kulturmérnöki hivatal új főnöke.** *Józsa* László műszaki tanácsos a helybeli I. kulturmérnöki hivatal vezetésétől áthelyeztetvén, a hivatal vezetésével ideiglenesen *Pécs* Béla műszaki tanácsos bízott meg.

— **Villámcsapás.** Folyó hó 20-án délután fél 3 órakor *Ondó* község felett nagy zivatar vonult tova, miközben a község tulajdonát képező pajtába beleült a villám s azt teljesen elharmaszította. Az oltási kísérletek meghejsültek a diühögő clemmel szemben. A kár körülbelül 600 koronára rug. Biztosítva volt.

— **Nyilatkozat.** A következő jegyzőkönyv köz zétételére kértünk fel:

Alulírottak mint *Kovács Sándor* moéri fészolgaibíró ur megbízottai mai napon felkeresték a Fejérmegyei napló szerkesztőségét, a hol nevezett lap 55. és 57. számaiban foglalt közlemények szerzőjeként *Kirisits Bódog* ur jelentkezett.

Tudomására hoztuk, hogy felünk a kérdéses hírlapi czikknek közítségviselői minőségét érintő része tárgyában maga ellen az illetékes hatóságnál azonnal fegyelmi eljárást kért, s magánjellegű sértésekért pedig a cikkek szerzőjétől elgötletelt kiván.

Mire *Kirisits Bódog* ur kijelentette, hogy a kérdéses cikkekben az ő véleménye szerint magánútrés nem és elégtételt nem ad, annál későbbé, mivel a kérdéses cikkekben már bent foglaltatik, hogy ő *Kovács Sándor* szolgabíró nyíróni bosszútállásában nem kételkedik s kijelenti, hogy őt személyében sérteni különben nem akarta.

Székesfehérvár, 1902. május 23.

br. *Salamon Mihály*, sk. *Kenessey Gyula*, sk. mint *Kovács Sándor* megbízottai.

— **A kereskedelmi iskola mulatsága.** A székesfehérvári felső kereskedelmi iskola épülete javára június 29-én tartandó mulatság első rendező értekezlete e hó 26-án este fél 6 órakor lesz a Magyar Király kávéház külön termében. Ez értekezletre a rendezőket ez uton hívja meg az elnök.

— **Baleset.** Végzetes szerencsétlenség történtekett volna tegnap délelőtt a *Széchenyi* utcában. *Trummer* Sándor a vasuti átterem bérője kocsiján a városból a vasuti indóháza tartott. A kocsin ültek *Trummer* kivül *Kovács* Alajosné alomlis főnök neje, továbbá *Stefko* leánya és *Luttor* lakatos kis leánya. A kocsiba fogott lakó a referátus templom közelében valamitől megijedtek és a kocsit felfordították. A kocsiban ülők a földre estek, azonban szerencsére csak könnyebb sérülést szenvedtek.

— **A székesfehérvári kerékpár-egyesület** holnap vasárnap délutánra tervezett bajnoksági versenyt Móóról Sz.-Fehérvárra, tekintettel a rossz időjárásra, egy héttel, tehát június 1-ére, elhalasztotta.

— **Ütonálló csavargó.** A battai téglyárv és Batta község közötti útvonalon vakmér rablótámadás történt a mult hét végén. *Kándisz*

István téglyárvai munkás a gyárból a faluba gyekezett, midőn *Fehérvári György* barokasi csavargó mindkét kezében követ tartva, őt le-szúrálással fenyegetve pénzát követelte. *Kundisz* István segélyért kiáltott. Azonban a támadó Fehérvári nem várta be, míg *Kundisz* segélyére adták Pritz Mihály szintén téglyárvai munkás előértezik, hanem késével ászurta *Kundisz* balkeját és most a már odaérkezett *Pritze* támadt, őt melloe szurta és tova menekült. A veszedelmes csavargót az új folyamán az éjjeli 6 órk elfogták és bekísérték a duna-adoyi kir. járásbírósig börtönébe.

— **Anyakönyvi hírek.** 1902. évi május hó 17-től május hó 24-ig. *Száló*tét: 16. Elhalt: 20. Házasságra lépett: 3 pár. — *Kéthárdecs.* *Szép* János, földm. napsz., *Székesfehérvár*, *Váber* Juliaanna Urhádi, Fehérm. Aachenbrenner Károly kömvészet és Repok Mária, *Székesfehérvár*. Dr. *Frisch* Adolf orvos és *Basch* Juliaanna *Székesfehérvár*.

— **Idegenek névsora** május hó 24-én *Barnaiz* Ignaz „Magyar király” szülőhelyén Szalka Jakab építész Budapest, *Duluid* P. kereskedő Bécs, *Samanrhényi* Zsigmond Bécs, *Valk* Emil utazó Bécs, *Huszart* biztosító hivatalnok Budapest. *Hartman* János utazó *Arad*, *Horovics* József Bécs. *Freisler* és *Bendler* Bécs, *Tull* kapitány, *Soda* Lajos bankfőnök Budapest, *Waisz* erede.

Kándisz János „Fekete Sas” szállóáldója: *Stern* Sándor kereskedő Bpest. *Fleischman* Ignaz utazó Bécs. *Pitschman* Ferenc utazó Bécs. *Joksch* Adolf ut. Prága. *Bartha* Ede ut. Bpest. *Herzog* Péter ut. Dresden. *Balázs* István ügynök Bpest.

— **Piaczi árak.** *Székesfehérvár* május hó 24-én. *Buza*: 8,00—8,90; *Rozs*: 6,50—6,60; *Arpa*: 5,30—6,00; *Zab*: 7,00—7,30; *Kukorica*: 5,00—5,05. Az árak 50 kilonként korona értékben értendőek.

— **Kereskedelmi írtak,** ki a magyar és német nyelvenben járak, alkalmazást talál. *Ózím* a kiadóhivatalban.

Monstre cigánypör.

— *Esküdtségi tárgyalás.* V. nap. —

Hatalmas nagy bűnper tárgyalását kezdte ma meg a székesfehérvári büntető esküdtségi, a melynek tizenegy vádlottja, többi sértette és tanui is, mind kőborozányokkal, abból a vad nomád elűtő fűjből, a mely születesétől elpusztultait a szabad mezőn, az országuton törtélet s csak lopni, csalni, esetleg rabolni járha a falvakba. Veszedelem név, a melyet a társadalom mind mostandig asszimilálni képes nem volt. Szívóvak s fajkuhoz, normád szabadságukhoz halálig ragaszkodók, a kiknek általában faji kvalitásai és a kultura iránt való absolute fogékonytalanság éppen kiváló egyéni tulajdonságaik révén válnak veszedelmessé a társadalomra.

Az eset, a miért most a törvény elé kerülték, egyike a legérdekesebbeknek.

Tavaly valami besugás mint hazreba keveredtek a földvári cigányok a székesfehérvári, abai és czecei cigányokkal. És a földváriak *Kovács* Józsefet megfőrtálatlanították. Ezóta halálös ellenesegkedés tört ki köztük.

Ez évi április 22-én délután 5 órakor Nagyhanatos és *Sáros* között a czecei cigány-csapat fejszékkel, késekkel és botokkal támadta meg az országút mentén tanyázó földvári csapatot. Erős harcz fejlődött ki, a minek következtében a földváriak megfőrtálatott. Őt sebesült maradt az országúton, a kik azonban, noha annak idején az orvosok halálös sürűleket konstatáltak rajtuk, mind felgyógyultak.

A kir. ügyesség a btk. 344 §-ba ütközés s a 349. § 2. pontja szerint minősülő rablás büntetvével vádolja a három padon, öt börtönre és hat esondór közt ülő vádlottakat, a kik a következők:

Rafael Imre 45 éves, már 2 évre büntetett székesfehérvári;
Kovács József 36 éves, sárbai;
Lakatos (Zsolnai) Gyula (Miska), már 2 évre büntetett;
Rafael Józsa, másképpen *Lakatos* Miksa 18 éves, büntetlen, czecei;

Lakatos Pista I. 25 éves, büntetlen sárkeresztári;
Lakatos Pista II., 16 éves büntetlen, pálfal;
Forgács Mari, 32 éves, büntetlen. pulgárdi;
Lakatos Rozsi, kétszer büntetett, 30 éves sárabai;
Lakatos (Mozor) Mara (Musuly) 16 éves, büntetlen;
Lakatos Mari 17 éves, már büntetett.
Lakatos Anna 28 éves, 3-szor büntetett kőbőreigány.

Ez utóbbi kis gyermekkel ül a karján, a mellette ülő 17 éves Lakatos Mari ritka szép-szerű leány, a kinek mély tüzű fekete szemei mint a hiuz vizsgálják az esküteket, majd megint csak oda tér az elfőle ülő 16 éves kedvesére: Lakatos Pista II-re.

A törvényszék a következő képpen alakult meg. Elnök dr. Mádor Ferencz, szavazó bírák dr. Keozán Izsor és Sipos Sándor, Jozsef Hámpek Béla. A vádatanácsot Bars János kir. alügyész képviseli, míg a védelmi tisztet dr. Krausz Zsigmond és dr. Nagy Ignác töltik be. A sértett Sztójka-dinasztia képviselője dr. Lówy Márk.

Az esküdtészek a következőképpen alakult meg: Grünfeld Jakab, Hager István, Gyapay Pál, Lendvay Ágoston, ifj. Eisenbarth Ágoston, Mészáros János, Gánti Lajos, Riegler János, Vaimár Ferencz, Schiffer Imre, Nagy Lajos, Horhy Elemér.

A vádlottak mind egyformán vallanak:
— Büntelen senvedünk, azok vertik egymást ágyon.

Arra a kérdésre, hogy mi a foglalkozásuk, azt felelik:

— Kártörvényes meg kőborlás, hát mi más volna. Büntelen senvedünk.

A tanuk közül Tóth Imre, Horváth József bíró és Heiszler Gyözö jegyző, csak a yerekekés után érkeztek a helyszínére. Őt véres embert találtak ott, azok mind főleg Kovács Józsefet vádolták. Mikor azután a sértett tanuk, a Sztójka familia tagjai jönnek sorra, a vádlottak oszágányul éktelen lármában törnek ki s mikor a tanuk megkészszenek vallomá sukra, unisono így kiáltanak fel:

— Te híres, te esküszöl egy hagy máért is...

A tárgyaláson ma még a bizonyítási eljárást sem tudják befejezni.

Árverési hirdetés.

Alulírt községeljáróság által ezennel közhírré tétetik, hogy Szabad-Baththán község vadászterületére vonatkozó vadászati jog nyilvános árverés utján 1902. évi augusztus hó 1-étől számítandó 6 egymást követő évekre, folyó évi június 9-ik napján délelőtt 9 órakor Szabad-Baththán községhezánál a legelőbbit ígérőnek fog haszonbérbe adatni.

Az árverési feltételek a községi iró-dában -- hivatalos órák alatt -- megtekinthetők.

Szabad-Baththán, 1902. május hó 22.
Walper József, Magyar József,
jegyző. bíró.

Üdönságok
képes-levelezőlapokban,
kaphatók: Eisler Adolf papír-kereskedésében. [Városi Sztójka-al szemben]

Tógl és Szlanyinka

férfi szabó-üzletük

Sz.-fehérvár, Szt.-Imre- és Iskola-utca sarok.

Legnagyobb választék angol és hazai gyártmányú szövetekben.

Elfogadjunk mértékszerinti rendeléseket, melyeknél

kitünő szabásért

és minden tekintetben lelkiismeretes kiszolgálásért sok évi gyakorlottságunk és szakismeretünk kezdesdik.

Divatos nyári szövetek.

Mindenamit általában a legújabbosabban eszközöltünk.

Van szarcsenénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Sas-utca 4. sz. alatt (Erdős-féle házban)

Frankl Nővérek

czég alatt, egy a mai igényeknek teljese-n megfelelő

női divatáru üzletet

nyitottunk.

Raktáron tartunk eredeti párisi, bécsi modelleket és gyermekalakokat.

Azon körülmény, hogy Bécsben az első czégeknel, Pesten Mre Chágrin üzletében 8 éven át a legkitünőbb tapasztalatokat szereztük; feljogosítanak azon reményre, hogy a nagyérdemű közönség igényeinek minden tekintetben pontosan és kiválóan megfeleltünk.

Kiváló tisztelettel

Frankl Nővérek.

Aki szöllöt vagy házat venni vagy eladni óhajt, ugyszintén ki értékpapirt venni vagy eladni akar ugy forduljon hozzám, mert mindent a leggyorsabban eszközölöm

Krausz F. Vilmos

Basa-utca 2.

Papp Károly

selyem műfestő és vegyítiszító

Székesfehérvár, Városházátér a városi takaréki épületben. (Bejárat a Megyeház-utczából.)

Elfogad minden e szakmába vágó munkát ugy festőre, valamint tisztításra a legmátányosabb feltételek mellett.

Csípkefűgönyök a legrovidebb idő alatt festetnek, vagy tisztítanak.

gyászruhák

48 óra alatt készíttetnek.

Vidéki rendelések megphatók lelkiismeretességgel eszközöltetnek.

POLCZER és TÉNYI

Faszövet: Ablakredőny és diszmuáru-gyár Székesfehérvár, Vásártér 12.

A legjobb izlésnek megfelelően készít, faszövetből

ablak redőnyöket

(kirakat részére festéssel), iskolatáskát oszonatáskát, kotta tokot, piaci és kézi kosarat utitáskát, gyermekkecsit, izléses házcikkkeket.

Különös figyelem!

ablak redőnyök

egész épületeknél olesón felszereltetnek eszelleg kijavítanak.

Szíves pártfogást kérünk tisztelettel

POLCZER és TÉNYI.

FÜSZERÜZLET

helyiség

a város legelőnkebb forgalmú helyén:

Kigyó és Kórház-utczák sarkán kiadó.

Teljes berendezés potomáron átréhető

Felvilágosítás: Kigyó-utca 1.

Rendkívüli alkalom! Hatóságilag engedélyezett

végeladás.

Számtalan hasznos czikkek, u. n. nyakkendők, illatszerek, szappanok, utazócikkok, zsebkecsék fegyverárak albumok képkeretek. — Háztartási czikkek, étkező-kávés és teás edények, evőeszközök, lámpák. Sétabotok, duble és nicki-orálnozok.

Minden elfogadható áron kaphatók a

Szekerák és Hornyánszky-féle

üzletben a mely teljesen feloszlik.

Nyomatott: Eisler Adolf könyvnyomdájában Székesfehérvár.